

SOẠN BÀI BẾN QUÊ (NGUYỄN MINH CHÂU)

Hướng dẫn soạn bài bến quê được Đọc Tài Liệu biên soạn giúp bạn nắm vững các kiến thức quan trọng và trả lời câu hỏi trang 107 - 108 SGK Ngữ văn 9 tập 2.

Muốn soạn bài bến quê tốt? Bạn *không nên bỏ qua bài viết này* của Đọc Tài Liệu

Với 2 phần gồm tổng kết kiến thức cơ bản và hướng dẫn trả lời câu hỏi, Bài viết dưới đây không chỉ **giúp bạn trả lời tốt các câu hỏi tại trang 107 và 108 sách giáo khoa** mà còn **nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học này**.

Cùng tham khảo...

KIẾN THỨC CƠ BẢN

Các kiến thức quan trọng bạn cần nắm vững:

TÁC GIẢ VÀ TÁC PHẨM

Tác giả

Nguyễn Minh Châu (1930-1989), quê ở Quỳnh Lưu, Nghệ An. Là cây bút văn xuôi tiêu biểu của Văn học Việt Nam, có những tìm tòi quan trọng về tư tưởng nghệ thuật góp phần đổi mới văn học nước nhà.

Tác phẩm: Văn bản in trong tập truyện ngắn “Bến quê”, xuất bản năm 1985.

NGHỆ THUẬT

- Điểm nhìn trần thuật (điểm nhìn thấu suốt)
- Xây dựng tình huống nghịch lý.
- Miêu tả tinh tế đời sống nội tâm và diễn biến tâm lý nhân vật, thể hiện tư tưởng nhân đạo cao cả.

- Tạo dựng được nhiều hình ảnh mang ý nghĩa biểu tượng độc đáo góp phần thức tỉnh mọi người.

Ý NGHĨA VĂN BẢN

Suy ngẫm về cuộc đời và thức tỉnh sự trân trọng những vẻ đẹp bình dị, gần gũi của gia đình, quê hương.

NỘI DUNG

Cách xây dựng truyện

- Chọn điểm nhìn trần thuật: nhân vật Nhĩ trong hoàn cảnh bệnh nặng nằm liệt giường -> chiêm nghiệm triết lý về cuộc đời, về giá trị cuộc sống.
- Tình huống truyện: một chuỗi nghịch lý -> nhận thức tổng kết những trải nghiệm về cuộc đời.

Cảm nhận về vẻ đẹp của quê hương: vẻ đẹp trù phú, đầy màu sắc...

Cảm xúc và suy nghĩ của nhân vật Nhĩ

- Suy nghĩ về gia đình, về cuộc đời: cảm nhận về người vợ, về thời gian cuối đời của mình, có những khát vọng và ước muốn bình dị...
- Suy ngẫm về cuộc đời: trên đường đời thật khó tránh khỏi những cái điều vòng vèo hoặc chùng chình, cuộc sống và số phận con người chứa đầy những nghịch lý vượt ra ngoài dự định, ước muốn,

Nhận thức về cuộc đời: Thức tỉnh mọi người dứt ra khỏi cái vòng vèo, chùng chình trên đường đời, hướng tới những giá trị đích thực, giản dị gần gũi và bền vững (cuộc đời đa sự, con người đa đoan).

Xem thêm: [Tóm tắt truyện ngắn Bến quê](#)

HƯỚNG DẪN SOẠN BÀI BẾN QUÊ CHI TIẾT

Hướng dẫn trả lời các câu hỏi trang 107 và 108 sách giáo khoa ngữ văn 9 tập 2:

ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

1 - Trang 107 SGK

Nhân vật Nhĩ trong truyện ở vào hoàn cảnh như thế nào? Xây dựng tình huống ấy, tác giả nhằm thể hiện điều gì?

Trả lời

Nhân vật Nhĩ trong truyện ngắn này ở vào một cảnh ngộ éo le, ngặt nghèo trong những ngày cuối đời mình. Là một người từng đi khắp mọi nơi trên Trái Đất có thể nói là không thiếu một xó xỉnh nào, thế mà về cuối đời, Nhĩ lại bị buộc chặt vào giường bệnh bởi một căn bệnh ác khiến anh gần như bị liệt toàn thân và sự sống của anh đã gần cạn kiệt. Anh không thể nào tự mình dịch chuyển được dù chỉ là nửa người trên giường bệnh. Cũng chính lúc này đây, Nhĩ mới

phát ra cái bãi bồi màu mỡ ngay bên kia sông, nơi bên quê thân thuộc đó, vẻ đẹp bình dị mà hết sức quyến rũ.

Xây dựng tình huống ấy, Nguyễn Minh Châu nhằm phát hiện những quy luật của đời sống và chiêm nghiệm triết lí về cuộc đời con người. Theo cuộc sống và số phận con người chứa đầy những điều bất thường, những nghịch lí, ngẫu nhiên... tất cả vượt ra ngoài những dự định, và ước muốn, cả những hiểu biết và toan tính của con người.

Qua những suy ngẫm của nhân vật Nhĩ, tác giả còn muốn mang đến cho người đọc một nội dung triết lí nữa, mang tính tổng kết những trải nghiệm của cả đời người: “con người ta trên đường đời thật khó có được những cái điều vòng vèo hoặc chùng chình” và sự giàu có lẫn với mọi vẻ đẹp rất gần gũi như cái bãi bồi bên kia sông hay người vợ tảo tần, giàu tình yêu và đức hi sinh thì phải đến lúc này khi sắp già biệt cuộc đời, Nhĩ mới cảm nhận, thấm thía được.

2 - Trang 107 SGK

Trong những ngày cuối cùng của cuộc đời mình, khi nằm trên giường bệnh, Nhĩ đã nhìn thấy những gì qua khung cửa sổ và anh khao khát điều gì? Vì sao Nhĩ lại có niềm khao khát ấy và điều đó có ý nghĩa gì?

Trả lời

Những chùm hoa bằng lăng cuối mùa thưa thớt nhưng lại đậm sắc hơn, sông Hồng màu đỏ nhạt, mặt sông như rộng thêm ra, vòm trời như cao hơn... Trong con mắt của một người sắp từ giã cõi đời, cảnh vật trước mắt bỗng đẹp và đáng yêu kì lạ. Hình ảnh người vợ gầy guộc với bàn tay yêu thương đã trở thành “nơi nương tựa là gia đình trong những ngày này.

Sự nhận thức của Nhĩ về vẻ đẹp của bãi bồi bên kia sông được tô đậm thêm qua hình ảnh của đứa con - Còn ngây thơ, mãi chơi và thấy bãi bồi bên kia sông chẳng có gì hấp dẫn. Đó chính là tình yêu đối với cuộc sống đã được trải nghiệm.

Để hiểu hơn về nhân vật này, các em có thể tham khảo thêm một số bài văn [phân tích nhân vật Nhĩ](#) đã được Đọc Tài Liệu biên soạn

3 - Trang 108 SGK

Vì sao có thể nói ngòi bút miêu tả tâm lí của Nguyễn Minh Châu ở thiên truyện này rất tinh tế và thâm đượm tinh thần nhân đạo? Phân tích sự miêu tả tâm lí nhân vật Nhĩ để khẳng định nhận xét ấy.

Trả lời

Khi nhận ra tất cả vẻ đẹp của cảnh vật đồng thời cũng hiểu rằng mình sắp phải giã biệt cõi đời, niềm khao khát vô vọng bùng dậy là anh được đặt chân một lần lên cái bãi bồi bên kia sông. Đó chính là sự thức tỉnh về những giá trị bền vững, bình thường và sâu xa của cuộc sống - những giá trị thường bị người ta lãng quên. Cảm nhận này chỉ đến được với người ta ở cái độ đã từng trải, với Nhĩ thì đó là lúc cuối đời trên giường bệnh, bởi thế đó là sự thức tỉnh có xen với niềm ân hận và nỗi xót xa.

Cái cánh tay ấy phải chăng đang kêu gào mọi người trên thế gian hãy biết hưởng thụ hạnh phúc hiện tại nơi quê hương, bên gia đình, khi mà còn khỏe mạnh và trẻ trung, đừng chạy theo những ảo ảnh xa vời!

4 - Trang 108 SGK

Ở đoạn kết, tác giả đã tập trung miêu tả chân dung và cử chỉ của nhân vật Nhĩ với vẻ rất khác thường. Hãy giải thích ý nghĩa của các chi tiết ấy.

Trả lời

Khi thấy con đồ ngang vừa chạm vào mũi đất, Nhĩ đã thu hết tàn lực “anh đang cố thu nhặt hết mọi chút sức lực cuối cùng còn sót lại để đu mình nhô người ra... giờ tay khoát khoát như đang khấn thiết ra hiệu cho một người nào đó” anh đang thôi thúc cậu con trai hãy mau kéo lờ chuyển đồ duy nhất trong ngày. Có một ý nghĩa sâu xa hơn là anh muốn gào lên với mọi người

đang mê muội đắm chìm vào những con đường xa xôi lầm lạc rằng: “Hãy mau mau hướng đến những giá trị đích thực, đừng mất thời giờ cho những rong chơi, những do dự chùng chình ...trước khi quá muộn!”

5 - Trang 108 SGK

Nhiều hình ảnh, chi tiết trong truyện này mang tính biểu tượng. Hãy tìm một số hình ảnh, chi tiết như vậy và nêu ý nghĩa biểu tượng của chúng.

Trả lời

Hình ảnh bãi bồi, bến sông ngoài ý nghĩa thực còn là vẻ đẹp của đời sống bình dị, gần gũi, thân thuộc của quê hương xứ sở.

- Những bông hoa bằng lăng cuối mùa màu sắc như đậm hơn, tiếng những tảng đất lở ở bờ sông bên này đổ sụp vào giấc ngủ của Nhĩ lúc gần sáng... gợi ra ý nghĩa sự sống của nhân vật Nhĩ đã ở vào những ngày cuối cùng.

- Đứa con trai ham chơi gợi suy nghĩ về sự chùng chình, vòng vèo trong đời sống của con người.

- Hành động, cử chỉ của Nhĩ ở cuối truyện cũng mang ý nghĩa biểu tượng (đã phân tích ở câu 4).

6 - Trang 108 SGK

Truyện ngắn này chứa đựng những suy ngẫm, trải nghiệm của nhà văn về con người và cuộc đời. Tìm trong văn bản đoạn văn thể hiện tập trung chủ đề của truyện và nêu cảm nhận của em về đoạn văn.

Trả lời

Bằng việc đặt nhân vật vào một tình huống hết sức nghịch lí, truyện đưa ra một ý nghĩa sâu sắc: Con người thường rơi vào những lầm lạc, nhưng con đường vòng vèo, bỏ mất thời gian quý báu của kiếp người để tận hưởng những hạnh phúc và giá trị đích thực trong kiếp người ngắn ngủi, qua đó em cảm nhận được một điều: Một trăm năm là khoảng thời gian tối đa mà mỗi

người chúng ta được sống. Nhưng có khi chỉ là 60, 70 năm thôi. Thời gian đầu đời thì còn quá ngây thơ, ấu trĩ; thời gian cuối đời thường bị bệnh tật và tuổi già làm ta mệt mỏi kiệt quệ. Cho nên chúng ta phải biết trân trọng từng ngày tháng vàng son của mỗi người trong chúng ta, để sống sao cho có ý nghĩa, sống sao cho đúng một kiếp con người.

Tham khảo thêm một số bài văn mẫu nếu [suy nghĩ về triết lí sống trong truyện ngắn Bến quê](#) để hiểu rõ hơn những ý nghĩa của tác phẩm này.

LUYỆN TẬP

1 - Trang 108 SGK

Đọc đoạn đầu của truyện và nhận xét nghệ thuật miêu tả thiên nhiên của tác giả trong đoạn văn này.

Trả lời

Hình ảnh thiên nhiên gần gũi, quen thuộc, mà vẫn ánh lên vẻ bình dị của một hàng cây, một con thuyền, dòng sông, bến đò, bãi bồi... Hình ảnh những bông hoa bằng lăng nhợt nhạt gợi nhắc sự tàn úa cũng như những giây phút cuối cùng của Nhĩ trong cuộc đời.

2 - Trang 108 SGK

Nêu cảm nghĩ về đoạn văn “Không khéo rồi thằng con trai anh...lời lẽ không bao giờ giải thích hết”.

Trả lời

Đoạn văn trên là lời gửi gắm của tác giả về triết lý cuộc đời thông qua dòng suy nghĩ của nhân vật Nhĩ. Những dòng suy nghĩ ấy đã đánh thức trong mỗi người đọc về nghịch lý của cuộc sống. Con người ta trong cuộc sống sẽ gặp phải những vòng vèo, chùng chình khiến ta lãng quên mất những giá trị hạnh phúc, những vẻ đẹp bình dị mà bền lâu ở ngay xung quanh chúng ta như bãi bồi bên kia sông. Khi con trẻ, con người chỉ chăm chăm tìm kiếm những vẻ đẹp nơi phương xa mà không nhận ra chính gia đình, quê hương mình mới là những giá trị, những cái đẹp đích thực. Nhưng đến khi con người nhận ra được điều này thì đã muộn, cũng như Nhĩ, vì căn bệnh khiến liệt nửa người dưới mà anh không còn cơ hội để đặt chân lên bãi bồi bên kia sông nữa. Con trai anh là Tuấn cũng không thể giúp bố hoàn thành tâm nguyện cuối cùng.

Xem thêm tuyển chọn những bài [cảm nhận về truyện ngắn Bến quê của Nguyễn Minh Châu](#)

GHI NHỚ

Những nội dung bạn cần nhớ trong bài học này:

- Truyện ngắn Bến quê của Nguyễn Minh Châu chứa đựng những suy ngẫm, trải nghiệm sâu sắc của nhà văn về con người và cuộc đời, thức tỉnh sự trân trọng giá trị của cuộc sống gia đình và những vẻ đẹp bình dị của quê hương.
- Nghệ thuật truyện nổi bật ở sự miêu tả tâm lí tinh tế, nhiều hình ảnh giàu tính biểu tượng, cách xây dựng tình huống, trần thuật theo dòng tâm trạng của nhân vật.

Tham khảo thêm những bài [Phân tích truyện ngắn Bến quê](#) đã được Đọc Tài Liệu biên soạn giúp các bạn tham khảo và nắm vững các nội dung quan trọng của tác phẩm.

// Mong rằng nội dung của bài **hướng dẫn soạn văn 9 bài Bến quê** này sẽ giúp các bạn ôn tập và nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học. Chúc bạn luôn đạt được những kết quả cao trong học tập.

[ĐỪNG SAO CHÉP] - Bài viết này chúng tôi chia sẻ với mong muốn giúp các bạn tham khảo, góp phần giúp cho bạn có thể dễ tự soạn bài bến quê một cách tốt nhất. "Trong cách học, phải lấy tự học làm cốt" - Chỉ khi bạn TỰ LÀM mới giúp bạn HIỂU HƠN VỀ BÀI HỌC và LUÔN ĐẠT ĐƯỢC KẾT QUẢ CAO.

DOCTAILIEU.COM